

TUTUSTUKAA RAJA-KARJALAAN

Raja-Karjala. Se alue jota Raja-Karjalalla tarkoitetaan ei ole tarkoin määriteltävissä. Yleensä sillä ymmärretään Laatokan ja itäisen valtiorajan välistä aluetta, jossa asuu kreikkalaiskatolista väestöä. Tällöin se käsittäisi Salmin kihlakunnan ja lisäksi Ilomantsin pitäjän, yhteensä 13.451,39 km², toisin sanoen suuremman alueen kuin Uudenmaan lääni. Asukasluku vuoden 1930 väenlaskun mukaan oli kuitenkin vain noin 62.350 henkeä. Jos alue määriteltäisiin tarkemmin, olisi siitä huomattavia läntisiä osia jätettävä pois, jolloin sen väestön lukumäärä tuntuvasti alenisi pinta-alan kuitenkin samentavasti pienentymättä, koska nämä läntiset osat ovat erikoisen tiheään asuttuja, nimenomaan Laatokan rantaseudut. Nykyinen väentiheys neliökilometriä kohti on, jos Ilomantsi otetaan huomioon, vajaa 5 henkeä neliökilometriä kohti, mutta olisi vain vajaa 4 henkeä neliökilometriä kohti, jos Impilahden pitäjä, jolla vähin on rajakarjalaisista leimaa, jätetään lukuunottamatta. Kuten havaitsemme, on Raja-Karjala erittäin harvaanasuttua seutua, mikä on sitä merkittävämpää, koska alue sijaitsee melkolailla etelässä.

Luonto. Tämä johtuu Raja-Karjalan luonnosta. Lukuunottamatta alueen läntisiä seutuja, jotka kuuluvat reheväkasvuiseen, viljavaan Sortavalan lehtokeskukseen on koko Raja-Karjala puolittain asumaton saloseutua, jossa on suota ja metsää kaikkialla. Alueen itäosissa, nimenomaan Suojärvellä on soita suunnilleen puolet pinta-alasta. Kuivat maat kohoavat niiden keskeltä metsäisinä kuin saaret järven pinnasta. Paitsi karuja kangasmetsiä on paljon niukkakasvuisia rämeitä ja jonkun verran rehevämpikasvuisia korpimetsiä. Raja-Karjalan luonnon silmäänpestävimmät ominaisuudet on määriteltä seuravasti: Karujen tai karunpuoleisten metsä- ja suomaiden vallitsevaisuus, metsien verraten suuri säästyneisyys, soiden tavaton paljous, viljelyksen vähäisyys ja kasviston köyhyys. Yleensä ei aluetta voi pitää luonnonkauniina: maisemilla pyrkii olemaan yksitoikkoinen ja masentava leima. Loistavia poikkeuksia tästä säännöstä kuitenkin on. Eräät Raja-Karjalan tienoot ovat luonnonkauneudesta kuuluisia. Tahdomme tällaisista nimenomaan mainita erinäiset maisemat Suojärvellä ja erikoisesti Tolvajärven, joka on laatujaan ainoa maassamme. Matkailutarkoituksiin Raja-Karjala silti on erittäin sopiva, mikä johtuu

siitä erinomaisesta kansatieteellisestä mielenkiinnosta, jota tällä alueella yhä on runsaasti tarjottavana.¹⁾

Väestö. Erittäin mielenkiintoinen on Raja-Karjalan varsinainen s.o. kreikkalaiskatolinen karjalainen väestö, jonka lukumäärä on n. 40.000 henkeä. Nämä rajakarjalaiset ovat todennäköisesti maailman sekoittamattominta karjalaisväestöä, joka jo ajanlaskumme ensimmäisinä vuosisatoina on ainakin osittain vallannut nykyiset asuinpaikkansa. Rotututkijat toteavat kuitenkin, että karjalaiset harvinaisesta heimopuhtaudesta huolimatta ovat samanlainen rodullisen sekaantumisen tuote kuin eurooppalaiset kansat yleensä. Huomiota herättää pohjoisen rodun yleisyys: ne monet pitkät vaaleat tyytit, joita Karjalan vanhojen valtiassukujen keskuudessa tapaa. Vielä yleisempi on tietenkin n.s. itäbalttilainen rotu lyhempine, vantterampine edustajineen. Eluintyyppi Raja-Karjalassa varsin usein yksilöitä, joitten silmäänpestävä pienuus ja ihon poikkeuksellinen tummuus y.m.s. seikat viittaavat saamelaiseen rotuun, s.o. lappalaiseen polveutumiseen. Se käsitys, että rajakarjalaiset olisivat lähemmin sukua venäläisille kuin muut suomalaiset — heitähän usein on nimitetty puoliryssiksi — on siis täydellisesti väärä. Asianlaita on päinvastoin niin, että rajakarjalaiset ovat puhtaimpia, sekoittumattomimpia suomalaiskansoja mitä ylimalkaan on olemassa. Se, että Raja-Karjalan kielessä, uskonnossa ja kansatieteellisissä oloissa ilmenee huomattavaa venäläistä vaikutusta, saa selityksensä Raja-Karjalan historiasta.

Historialliset olot. Karjalaiset ovat, kuten tunnettua, ensimmäisenä vuosisatana Kristuksen jälkeen levinneet pohjoiseen päin tunkien edellään lappalaiset. Leveneminen tapahtui Laatokan ja Äänisen kannasta pitkin ja pakottavana syynä karjalaisen liikkeelle lähtöön oli slaavilaisten tunkeutuminen vanhoille suomalaisille asuinsijoille. Kautta keskiajan olivat karjalaiset venäläisten kansojen kanssa osittain kaupallisissa osittain sotaisissa tekemisissä, kunnes keskiajan loppupuolella joutuivat venäläisten vallan alaisuuteen. Kristinuskonkin kreikkalaiskatolisen opin he saivat venäläisiltä ja

¹⁾ Sopivia matkailureittejä on mainittu useita aikakauslehti Rajaseudussa (v. 1935) ja voi niitä helposti saada myös tietää Matkailijayhdistykseltä.

lukuunottamatta lyhyttä ajanjaksoa 1617—1721 on Raja-Karjalakin ollut venäjän vallan alaisuudessa. Niin heikkoa kuin venäläinen sivistysvaikutus on ollutkin on se riittänyt antamaan karjalan kielelle varsin lukuisia lainasanoja, vaikuttamaan kielen äännerakenteeseen venäläistytävästi (m.m. lukuisat suhuäänet ja monien äänteiden pehmeä j:hin vivahtava ääntäminen ovat siitä näkyvimminä merkeinä) ja lauseopillisestikin muuttamaan kieltä. Erittäin voimakas on venäläinen vaikutus ollut mitä asunto-oloihin ja pukeutumiseen tulee. 1700-luvulla Raja-Karjalan pitäjät tulivat läänitysalueeksi yleensä venäläisille ylimyksille, osittain Aleksanteri Nevskyn luostarille. Kaikki huomattavampi kaupallinen suuntaus tapahtui Venäjälle päin ja täten Raja-Karjala yhä enemmän vieraantui varsinaisesta Suomen Karjalasta. Viime vuosisadan loppupuolella nämä kuten muutkin läänitysalueet lunastettiin pois venäläisiltä ja niistä muodostettiin vähitellen paikallisille talonpojille kuuluvia perintötiloja. Tämä kehitys on saatu loppuun suoritetuksi vasta 1920-luvulla jolloin viimeinen lahjoituspitäjä Suojärvi sai perintökirjat ja jolloin viimeinen venäläinen lahjoitusläänä Karatsalmen eli Annantehtaan metsät, n. 220.000 ha Tarton rauhassa joutui Suomen valtiolle.

Raja-Karjalan historiassa on erikoisen huomattava aika venäläisvallan viimeiset pari vuosikymmentä ja lyhyt itsenäisyytemme aika.

Kansallisuuskysymys. Kun viime vuosisadan loppupuolella Raja-Karjalan olivat jotkut isänmaalliset henkilöt, joista ennenkaikkea mainittakoon tohtori O. A. Forsström-Hainari, löytäneet ja ryhtyneet työskentelemään tämän unohdetun, kurjuudessa elävän takamaan hyväksi syntyi venäläisellä taholla sangen nopeaan epäkansallinen vastaliike, joka pyrki Raja-Karjalan väestön venäläistytämiseen. Tämän liikkeen johdossa oli pappismunkki myöhemmin apulaispiispa Kyprianos. Silloin epäkansallinen papisto tuki Kyprianosta ja keisarikunnassa hän sai mahtavia rahavaroja käytettäväkseen. Tämän vähäisen väestön keskuuteen perustettiin liki sata kansakoulua, joissa opetuskielenä oli venäjä ja jotka tarjosivat kävijöilleen kaitenlaisia etuja ennen kaikkea muona- ja vaatetusavun muodossa. Yksityisten toimesta perustettiin vastapainoksi suomalaisia kansakouluja, mutta näiden laatu ja lukumäärä oli tietysti venäläisiin verraten heikompi. Tämä taistelu rajakarjalaisten kansallisuudesta sai tietenkin jyrkän käänteen itsenäisyytemme alkaessa. Venäläiset kansakoulut lakasivat ilman muuta toimimasta ja niiden komeita asuinrakennuksia on saatu käyttää puolustuslaitoksen ja sivistystoiminnan palvelukseen. Erittäin tärkeäksi tuli kysymys kirkon kansallistuttamisesta. Vuonna 1918 annettiin asetus kirkon sisäisestä elämästä ja lukuisia uudistuksia pantiin toimeen, joista huomattavimpia oli uuden ajanlaskun käyttäntöönottaminen, mistä kirkolliskokous v. 1921 teki yksimielisen päätöksen ja Suomen kreikkalaiskatolisen kirkon irrottaminen Venäjän vaikutusvallasta. Viimeksimainittuna vuonna Suomen kreikkalaiskatoli-

nen kirkko saavuttikin Moskovan patriarkan Tiiohin suostumuksen siihen, että se sisäisissä asioissaan olisi itsenäinen, autonominen ja kaksi vuotta myöhemmin kreikkalaiskatolisen kirkon korkeimmat auktoriteetit tunnustivat sen autokefaaliseksi s.o. täysin itsenäiseksi. Vain joissakin muodollisissa asioissa se yhä on Konstantinopolin alainen. Heti itsenäisyytemme alettua ryhdyttiin pitämään huolta kansallisen ortodoksisen papiston kasvattamisesta siten, että Sortavalan perustettiin v. 1918 kreikkalaiskatolinen pappisseminaari. Suomen valtion myötätuntoista suhtautumista kreikkalaiskatoliseen kirkkoon osoittanee parhaiten se, että tämä kirkko on viime vuosina saanut valtioapua n. 850.000 markkaa kun vastaava luku luterilaisen kirkon osalta on vain 5.000.000. Suhteellisesti ottaen tuetaan kreikkalaiskatolista kirkkoa siis noin kymmenen kertaa auliimmin. Erittäin huomattavaa toiselta puolen on, että kreikkalaiskatolisen kirkon nykyisessä papistossa ja toimihenkilöissä vallitsee hyvin voimakas kansallinen mieliala, mikä isänmaalliselta kannalta on hyvin tärkeitä, koska tällä papistolla on erittäin suuri vaikutus rahvaaseen.

Taloudellinen kehitys rajaseudulla itsenäisyytemme aikana. Erittäin voimakkaasti on valtio muutenkin koettanut edistää syrjäytetyn rajaseudun kehitystä. Tällöin ansaitsee huomiotamme ne suuremoleiset uhraukset, joita valtion taholta on tehty kululaitoksen ja liikenteen kehittämiseksi. Arvokkaimmat aikaansaannokset tässä suhteessa ovat Matkaselän asemalta lähtevä Suojärven rata, tästä Jänisjärven asemalla eroava Läskelän rata ja Läskelästä lähtevä Salmin rata. Kun nämä radat on ollut rakennettava erittäin vaikeaan maastoon, ovat ne tulleet kalliiksi. Mutta valtio on huomattavalta osalta saanut kustannukset takaisin siinä arvonnousussa, joka ratojen synnyttyä on valtion valtaisissa rajakarjalaisissa metsissä tapahtunut. Kansalliselta kannalta on kuitenkin tärkeämpää, että Raja-Karjala on kahdella rautaisella käsivarrella täten suljettu muun Suomen syleilyyn, jos niin saa sanoa. Muut toimenpiteet liikenteen parantamiseksi ovat rajoittuneet huomattaviin maantierakennuksiin ja osittaisen postiautoliikenteen järjestämiseen.

Verrattoman tärkeitä on Raja-Karjalalle, samoin kuin muullekin rajaseudulle, ollut se maataloudellinen rajaseututoiminta, jota valtion kustannuksella on suoritettu ja jonka johdossa toiminnan alusta alkaen on kuolemaansa saakka 13. 7. 1934 toiminut verrattomalla innolla ja taidolla maataloushallituksen aikaisempi ylijohtaja, maanviljelysneuvos Uno Brander. Ei ole mahdollista yrittääkään antaa täydellistä kuvaa siitä työstä, joka rajaseudulla on suoritettu näinä vuosina. Emme voi ruveta luettelemaan kaikkea, mitä maataloudellisen valistuksen hyväksi on tehty, emmekä niitä käytännöllisiä parannuksia maanviljelyksessä, karjanhoidossa, jopa metsänkäsitelyssä, mihin yhden vuosikymmenen kuluessa on päästy. Näytteinä aikaansaannosten huomattavuudesta esitettäköön vain seuraava tau-

lukko, joka osoittaa peltoalan lisääntymistä Salmin kihlakunnassa vuosina 1920—1934:

	1920	Lisäys v:een 1934	
		Ha	%
Impilahti	3261	2354	75,2
Salmi	3439	2026	58,9
Suistamo	2249	1566	69,6
Soanlahti	1242	608	49
Korpiselkä	810	416	51,3
Suojärvi	1025	1475	144

Koko Salmin kihlakunnassa on puheenaolevana aikana viljelty pinta-ala lisääntynyt 8545 ha eli 71 % t.s. peltoala on käynyt liki kaksinkertaiseksi.

Raja-Karjalan kysymys. Kun edistys muutenkin on ollut verrattavissa viljelysalan laajentumiseen, kun kansallisuuskysymys on epäilemättä lopullisesti ratkennut myönteiseen suuntaan ja kun valtio yhä pitää valppaasti huolta Raja-Karjalan vaurautumisesta, on suuren yleisön keskuudessa se käsitys yleinen, että mitään erityistä Raja-Karjalan kysymystä ei enää ole olemassa, että olot Raja-Karjalassa ovat suurin piirtein siinä määrin samanlaiset kuin muualla Suomessa ettei niiden yhtäläistytymiseen erikoistoimenpiteitä tarvita. Että tämä käsitys on väärä ja vaarallinen, on epäilemättöntä. Mainittakoon muutamia seikkoja, jotka tähdentävät Raja-Karjalan kysymystä.

Kaikki maat kiinnittävät erikoista huomiota rajaseutuihinsa sekä rauhallisen että sotaisen itsesthostuksen vuoksi. Meidän riippuvainen asemamme v:een 1918 saakka on aiheuttanut sen, että rajaseutujen huolto on pakostakin tullut laiminlyödyksi ja että epäkohdat ovat vähitellen päässeet kasautumaan yhä suuremmiksi. Niiden poistaminen ei ole vuosikymmenen, vaan vuosisadan työ. Näin sitäkin suuremmalla syyllä kun meidän rajaseutualueemme ja nimenomaan Raja-Karjala ovat karua seutua, joissa väestön on hyvin vaikea hankkia toimeentulonsa. Ja kuitenkin ovat taloudellinen vauraus ja väestön korkea sivistystaso oikeimmat ja tehokkaimmat keinot, joilla vapaa Suomi voi mainostaa itseään rajantakaisille heimolaisille. Kuinka alkeellisia nykyoloissa Raja-Karjalan olot kuitenkin ovat, siitä mainittakoon joitakin esimerkkejä.

Aikaisemmin on jo mainittu Raja-Karjalalle ominainen alhainen asukastiheys. Kysymyksessä ovat tässä suhteessa sellaiset luvut, jotka viittaavat muun Suomen oloihin 200 à 300 vuotta sitten. Mutta asianlaita ei ole vain niin, että asukkaita on vähän, vaan myös niin, että näittenkin on erittäin vaikea tulla toimeen. Tämä johtuu ennenkaikkea siitä, että viljeltyä maata on vähän vähäiseen asukasluvuunkin verraten. Silloin kuin vauraila seuduilla maassamme on henkeä kohden peltoa enemmän kuin 1 ha. ja koko maassa kaupungitkin lukuunottaen liki 1 hehtaaria, on Raja-Karjalassa, vaikka otetaan huomioon suhteellisen vauraat län-

tiset osatkin, viljeltyä alaa alle 2/5 hehtaaria asukasta kohti, ja onpa rajapitäjä sellainenkin kuin Suojärvi, jossa ei ole edes yhtä viidesosaa hehtaaria peltoa asukasta kohti. Kun lisäksi ottaa huomioon, että alueen itäosissa on viljelysmaa enemmän kuin puoleksi karua kivikkopeltoa, käsittää helposti, että asujamisto ei mitenkään voitulla toimeen pelkän maatalouden turvin. Niinpä onkin talonpojistakin omavaraista viljelijöitä vain noin viidesosa, kun 4/5 saa suurelta osalta tulla toimeen ostoviljan avulla. Tilanne on vielä kaameampi jos jätämme huomioonottamatta länsiosat, joissa esim. Impilahdella omavaraista viljelmää on 64 % ja Soanlahdella 23 %. Toisin on laita itäosissa. Esim. Suojärvellä on kysymyksessä oleva % vain 3,8 ja Korpiselällä 2,7.

Tilasto osoittaa erinomaisen selvällä tavalla, kuinka kykenemätön Raja-Karjalan maatalous on tyydyttämään paikallista elintarpeiden kysyntää. Vuonna 1933 maksettiin Raja-Karjalassa muualta tuodusta viljatuotteesta 13,95 milj. markkaa, voista ja sen korvikkeista 2,6 milj. markkaa, ja yksinään sianlihasta ja porsaista 1,6 milj. markkaa. Kun nyt ajattelemme, että Raja-Karjalan väestö on sittenkin valtaosaltaan maatalousväestöä, on erittäin ajankohtaisena kysymyksenä Raja-Karjalassa, kuinka elinkeinolliset olot siellä on järjestettävä, että väestö voi saada turvallisen ja riittävän toimeentulon. Erikoista huomiota on Raja-Karjalan kannalta kiinnitettävä tulli-, vientipalkkio- y. m. s. seikoihin, jotka ovat omiaan korottamaan välttämättömien elintarpeiden hintoja ja siten raskautamaan tämän köyhän ostovaraisten väestön toimeentuloa. Tarvitsee vain ajatella, minkälaista räsistusta edellämainitut luvut Raja-Karjalalle yksin viljatullien muodossa merkitsevät.

Metsätalous. On selvää, että Raja-Karjala, jossa on valtavan suuret metsät, joutuu toimeentulon hankinnassa turvautumaan niihin. Kuinka tärkeä metsätalous Raja-Karjalalle on, sen ymmärrämme hyvin, kun tiedämme, että koko alueella on keskimäärin kutakin viljeltyä hehtaaria kohti yli 50 metsähehtaaria ja Suojärvellä yli 100 metsähehtaaria. Näistä on kyllä huomattavan suuri osa valtion omaisuutta, Suojärvellä liki 2/3 koko pinta-alasta. Lisäksi on syytä muistaa, että kaikki puurikkaimmat metsät ovat valtion. Kuitenkin elää nykyinen rajaväestö suuressa määrin metsien turvin, joko sillä, mitä metsänmyynnillä saadaan, tai sillä mitä päiväpalkkoina ansaitaan tukkilaisena, rahtimiehenä, sahatyöläisenä j.n.e. Tilanne on siinä suhteessa erittäin arveluttava, että suurimaksi osaksi on yksityismetsistä kaikki arvotavara hakattu ja myyty ja mitä on jäljellä on suureksi osaksi alikasvua, joka lisäksi on heikkolatvaista ja huonojuurista, tai yliikäistä jättö-

puuta, uudistumaan kykenemättöntä. Tietystikin rintamaat, nimenomaan taaskin rannikkoseudut, joita tihein hakkauksin on nuorennettu ja jotka ovat hyötykasvuisempia, tekevät poikkeuksen, mutta suurin piirtein on koko Raja-Karjalan taloudelliselle tulevaisuudella elinehtoisen tärkeä se kysymys, miten Raja-Karjalassa metsät uudistetaan ja niiden kasvukykyä kohotetaan. Mikäli Raja-Karjalan oloja tunemme, ei tämä voi tapahtua ilman, että valtiovalan puolelta kiinnitetään asiaan erikoista huomiota. Rajakarjalaisella ei ole riittävästi varoja eikä ehkä aina tarmoakaan omavoimaisesti nykyisen avustuksen turvin toteuttaa tämä ohjelma. Samalla on myös erikoisesti tarkastettava, mitä muita elinkeinoja metsänhoidon ja tietenkin maatalouden lisäksi on Raja-Karjalassa mahdollisuus kehittää. Että puutavarateollisuus, joka jo nykyään on melko voimakas, omaa täällä erikoisia ja monipuolisia toimintamahdollisuuksia, on epäilemättöä. Kun niin monet rajakarjalaiset välttämättä joutuvat elämään palkkatyön turvin, on Raja-Karjalan kannalta erikoisen tärkeätä, että metsä-, uutto- ja sahatyöläisille maksetaan riittävä palkka.

Sivistystyö. Olemme edellä viitanneet joihinkin seikkoihin, joihin kannattaa kiinnittää vakavaa huomiota, jos mieli saada näillä rajakulmilla taloudellista vaurautta syntymään. Yhtä laaja, tekisi mieli sanoa: laajempi on se työmaa, joka Raja-Karjalassa on henkisen sivistyksen alalla muokattavana. Emme tahdo tässä yhteydessä ruveta tätä puolta laajemmin käsittelemään emmekä edes esittämään niitä kunnioitettavia aikaansaannoksia, joita säännöllisen koulutoimen ja vapaaehtoisen sivistystyön alalta kuluneen puolentoista vuosikymmenen aikana on merkittävä ja niitä urakoita, jotka odottavat. Tahtoisimme sanoa vain näin: Raja-Karjalassa on käynnissä paraikaa erikoisen tärkeä sivistyksellisen murrostaistelu, jonka tulokset voivat ratkaisevasti vaikuttaa Raja-Karjalan kansan vastaiseen elämään. Vuosisataisen, vanhoillisen, opillisessa suhteessa alhaisen, mutta siveellisessä suhteessa korkean kalevalaiskarjalaisen sivistyksen ja nykyaikaisen, opillisessa suhteessa korkean, mutta moraalisisen suhteessa paljon heikomman koneellistehdasmaisen sivistyksen välillä tätä taistelua käydään. Ja kuten usein muualla niin Karjalassakin nykyaikainen yleis-eurooppalainen sivistys vaivattomasti näyttää

sysäävän syrjään paikallisen, syväjuurisen, kansanomaisen sivistyksen, mutta samalla kun se hävittää ne erinomaisen korkeat siveelliset arvot, joita tähän sivistykseen sisältyy, se antaa erittäin vähän arvokasta sijalle, mutta sensijaan kylläkin paljon arvontonta rihkamaa, jopa suorastaan pahaa. Nuorisoseurat, martat, lotat, suojeluskuntalaiset ja erikoisesti nimenomaan rajaseutuja varten työskentelevät yhdistykset, kuten Rajaseutuyhdistys ja Raja-karjalan Sivistysliitto tekevät voitavansa säilyttääkseen paikallisesta sivistyksestä sen, mikä siinä on parhainta, ja liittääkseen tähän sen, mikä uudessa sivistyksessä on arvokkainta. Samoin pyrkivät koulut puolestaan vaikuttamaan. Jokainen Raja-Karjalan todellinen ystävä koettaa näitä sivistyseuroja tukea ja kuuluu välttämättä jäsenenä ainakin johonkin niistä.

Työ Raja-Karjalan kohottamiseksi. Kun kysytään mitä Raja-Karjalan hyväksi olisi tehtävä, on siihen vaikea lyhyesti vastata. Tahtoisimme Raja-Karjalan ystäville erikoisesti tähdentää seuraavia näkökohtia:

1) on vastustettava sitä käsitystä, että mitään erikoista Raja-Karjalan kysymystä ei ole, ja kiinnitettävä yleistä huomiota Raja-Karjalan oloihin. Muun mainostuksen ohella on matkailulla tärkeä tehtävä, joten sille sopii odottaa valtionkin tukea;

2) valtion kustantamaa taloudellista rajaseututoimintaa, jota pulavuosina on heikonneettu, on jälleen voimakkaasti tehostettava;

3) kaikki ne osittain huomattavatkin mahdollisuudet, joita on Raja-Karjalan maatalouden kohottamiseen ja jotka vielä on käyttämättä, on vaarinoitava ja koetettava valtion tukeen turvalten toteuttaa. Toiselta puolen on Raja-Karjalan väestö vapautettava sentapaisista rasituksista, joita m.m. nykyiset viljatullit sille merkitsevät;

4) erikoista huomiota on kiinnitettävä Raja-Karjalan metsätalouden kohottamiseen. On tunnus-tettava, että samoin kuin toimeentulomahdollisuudet tällä raja-alueella suuresti riippuvat metsistä, metsätalous täällä puolestaan vaatii erikoisia toimenpiteitä. Samalla on katsottava, että työpalkat, joiden varassa suurin osa väestöä elää, tekevät kunnollisen toimeentulon mahdolliseksi; ja

5) se erikoinen sivistystilanne, joka Raja-Karjalassa nykyään on vallitsevana, on otettava huomioon ja kaikkia vakavaa sivistystyötä suorittavia rajakarjalaisia seuroja ja yhdistyksiä on erikoisesti tuettava.

Jakaja:

KANSALLISEN EDISTYSPUOLUEEN ITÄ-SUOMEN TOIMISTO

Sortavala, Karjalankatu 20. Puh. 485.

